

Eix B: Planificació del sistema de seguiment de la qualitat de l'aprenentatge per competències en els nous estudis de grau.

Introducció

Amb aquest projecte tal i com figuraven a l'Acord per a l'impuls de la convocatòria de projectes de l'eix B", l'Escola es proposava com a principals objectius,:

- 1) Orientats a la tasca:
 - o Dissenyar i aprovar un sistema de coordinació de l'itinerari competencial .
 - o Dissenyar i aprovar un sistema de seguiment del grau d'assoliment de les competències.
- 2) Orientats a la dinàmica de treball:
 - o Promoure la cultura dels seguiment de la qualitat a l'EUOOT.
 - o Fomentar les relacions interpersonals i la capacitat de coordinació del col·lectiu implicat.
 - o Millorar la cohesió del grup.
 - o Potenciar el sentit crític amb respecte i solidaritat.
 - o Facilitar la participació i el dinamisme.

Actuacions desenvolupades

- Durant les reunions de la comissió de coordinadors de matèries que es duen a terme durant els mesos d'abril i maig de 2009 es donen les pautes per omplir les guies docents de les assignatures, seguint el model proposat per l'ICE, insistint en la inclusió dels objectius y competències que es van incloure en la memòria del VERIFICA per a cada matèria. Cal indicar que el procés previ que ha estat seguint l'Escola per arribar a dissenyar un mètode de treball per a la coordinació de les competències, va començar el mes de juny de 2008 quan en una jornada celebrada a l'Escola, es van definir les taules de competències genèriques del pla d'estudis de grau, desglossades per nivells, i es van indicar també en forma de taula quines d'aquestes competències incloïa com a objectiu competencial cada matèria del pla d'estudis. Aquestes taules es van incloure en la memòria VERIFICA. Ara, les matèries s'han desplegat en assignatures i les assignatures del pla d'estudis, al fer la guia docent, han d'indicar a quins nivells de cada competència participen.
- A principis de juny l'equip directiu prepara la celebració de les "*I Jornades de disseny del mètode de coordinació de competències en el Grau*". Es decideix centrar el pla de treball en les competències genèriques. S'elabora la informació, a partir de les guies docents, sobre a quines competències genèriques participa cada assignatura obligatòria del pla d'estudis de grau.
- En la reunió de coordinadors de Matèries del 16 de juny de 2009 s'explica que es farà una primera Jornada de treball durant el més de juliol per planificar el sistema del seguiment de la qualitat de l'aprenentatge per competències genèriques, dins del projecte d'introducció als mecanismes de qualitat que s'està desenvolupant a l'EUOOT. La Jornada estarà oberta a tot els professors de l'EUOOT, però s'anima especialment als coordinadors de matèries a participar. El 17 de juny s'envia a tots els professor l'anunci de la celebració d'aquesta jornada, donant un període d'inscripció.
- El 16 de Juliol de 2009 es celebren a l'Hotel Muntanya les "*I Jornades de disseny del mètode de coordinació de competències genèriques en el Grau*". Durant les jornades es constitueix un grup de treball format per 15 professors més els sis membres de l'equip

directiu. La jornada es desenvolupa en una exposició inicial per part del subdirector acadèmic, que exposa el procés que està seguint l'Escola pel Disseny del mètode de treball per a la coordinació de les competències a través de les assignatures. S'obre un debat al voltant de quines activitats proposa cada assignatura que treballa una determinada competència, com declara aquestes activitats, com es poden avaluar, i com s'ha de coordinar. Després es fan 4 grups de treball per analitzar els punts anteriors i poder extreure'n conclusions, partint de la idea de que Les competències no s'adquireixen, es desenvolupen, es treballen, s'assoleixen nivells i de que avaluar una competència significa proposar activitats per a que l'estudiant les desenvolupin, informar els estudiants del nivell al que estan i que han de fer per millorar-ho. Es passen unes enquestes als participants per conèixer la seva valoració del contingut de les jornades i del seu desenvolupament.

- Durant el més de setembre l'equip directiu elabora les conclusions de les *I Jornades*, que estableixen un marc pel model de seguiment de l'aprenentatge de les competències:
 - o Es proposa nomenar 4 coordinadors per a les 4 competències genèriques que es desenvolupen de manera transversal. S'apunta que han de tenir algun tipus de reconeixement en forma de punts PAD.
 - o Es proposa anomenar un tutor per a cada estudiant.
 - o Organitzar cursos de suport a les competències pels estudiants.
 - o Utilitzar un model simplificat de descripció de les activitats de les assignatures que contribueixin a desenvolupar la competència.
 - o Establir una fitxa normalitzada perquè els professors informin als estudiants de l'evolució en l'assoliment de les competències, e incorporar l'elaboració d'un portafoli de competències per part dels estudiants, que inclou el feedback dels professors.
 - o Proposar assignatures del pla d'estudi que fan de barrera en l'avaluació de la competència i determinen si l'estudiant passa o no passa.
 - o En funció de l'assoliment de competències, el tutor determina si l'estudiant pot realitzar el TFG.
- Aquestes conclusions s'exposen en una reunió celebrada el 4 de novembre oberta a tot el professorat, on assisteixen uns 25 professors, i també s'anuncia que a finals de novembre es celebraran les "*II Jornades de disseny del mètode de coordinació de competències genèriques en el Grau*". Les *II Jornades* s'anuncien a tots els professors i es dona un termini per a la inscripció.
- El 27 de novembre es celebren a l'Hotel Vapor Gran de Terrassa les "*II Jornades de disseny del mètode de coordinació de competències genèriques en el Grau*". A les Jornades assisteixen 14 professors del grup de treball i l'equip directiu. En primer lloc es debat el model proposat i s'elabora el definitiu. Després es fan 4 grups de treball per a establir les tasques dels coordinadors i tutors.
- Les primeres setmanes de desembre l'equip directiu elabora les conclusions de les *II Jornades* així com les tasques dels coordinadors i tutors per a presentar-les a la Comissió d'Avaluació Acadèmica, que es la comissió encarregada del seguiment de la qualitat del pla d'estudis.

Resultats assolits (impacte i aplicabilitat)

Pel que fa als objectius orientats a la tasca, el resultat assolit és:

- En data 14 de desembre s'ha presentat a la Comissió d'Avaluació acadèmica el ***Model de coordinació, seguiment i avaluació de competències*** (Veure Annex).

- En el quadrimestre de primavera del curs 2009-10 es posarà en marxa el model fent una experiència pilot.

Pel que fa als objectius orientats a la dinàmica de treball, el resultat que s'ha assolit és:

- Els participants de les jornades valoren molt positivament el canvi d'espai per tal de crear un bon ambient de treball, obert al diàleg i al respecte, a afavorir el debat de manera distesa i a la interacció amb els companys.
- El treball en petit grup es valora molt positivament per generar noves idees que després permeten arribar a conclusions.
- La participació en les jornades i las conclusions que han donat lloc al model final, han permès anar introduint els professors de l'EUOOT en la cultura del seguiment de la qualitat en el pla d'estudis de grau.

Signatura de la directora de l'EUOOT

Ester Gaus Guerrero
Directora de l'EUOOT
Terrassa, 18 de desembre del 2009

Annex Memoria Eix B-2009-EUOOT

“Model de coordinació, seguiment i avaluació de competències”

Introducció

En l'elaboració dels nous plans d'estudi basats en competències un dels punts a resoldre era com es desenvolupava la implantació de les competències transversals. Aquesta repte implicava dissenyar un procés d'avaluació i seguiment de les competències que fos sòlid i fàcil de dur a terme.

Va ser voluntat de l'equip directiu implicar en el procés el màxim de gent possible, fent-los partícips de les propostes i conclusions a les que s'arribés. Creiem que per que els canvis siguin efectius, cal implicar la gent que els ha de dur a terme.

El procés havia començat al juny de 2008, en una jornada on es va convidar a tots els professors de l'escola a definir el perfil acadèmic que havien de tenir els alumnes titulats de l'escola i, expressar-lo en termes de competències. Sobre aquestes competències es va treballar a la redacció de la memòria per a la verificació del títol. Cada matèria, en primera instància, i assignatura, amb posterioritat, varen expressar a quines competències contribuirien. Aquesta declaració voluntària va ser suficient per elaborar el mapa de competències de la titulació de graduat/graduada en òptica i optometria de l'EUOOT.

Arribats a aquest punt calia afinar en l'avaluació, la coordinació,... i per això vàrem sol·licitar un ajut institucional dins del pla estratègic.

Al 14 de juliol del 2009 vàrem organitzar la primera jornada de coordinació de competències en un marc de treball extern a l'EUOOT per tal de trobar l'ambient adient per una feina creativa intensiva. Fruit de la jornada l'equip directiu va elaborar una sèrie de propostes que conformaven un model de coordinació, seguiment i avaluació de les competències. Aquest model va ser presentat a tots els professors de l'escola el 4 de Novembre del 2009 i debatut i millorat en la segona jornada de competències (29 de novembre de 2009).

Finalment aquest model es presenta a la CAA per la seva aprovació i implantació en els nous estudis de grau.

Model de coordinació, seguiment i avaluació de competències a l'EUOOT.

Introducció

El model que aquí es presenta és fruit del procés dut a terme dins del pla estratègic de l'EUOOT, que ha constatat entre altres actes, de dues jornades a les que s'ha convidat a tot el professorat i s'ha debatut i millorat el model successivament.

El treball efectuat ha estat basat en algunes idees que calia tenir en compte:

- Ha de ser un model aplicable. Per això el revisarem anualment a través d'informes de millora de coordinadors,... i/o jornades específiques....
- Ha de ser senzill, tots els alumnes i professors de l'escola han de poder incorporar-se al procés sense gaire dificultat.
- No ha de suposar una càrrega de treball excessiva per als professors.

Com en tots els processos educatius cal la implicació dels actors, estudiants i professors, per que pugui funcionar amb normalitat i assolir els objectius.

Per tal de fer una posada en marxa gradual començarem amb un pla pilot durant la primavera del curs 2009-2010.

El treball a les assignatures. La cel·la bàsica.

El principal element del procés és el treball a les assignatures. En el procés de disseny dels nous plans d'estudi, cada assignatura ha proposat contribuir al desenvolupament d'una o diverses competències. Aquesta contribució es concreta en la proposta d'activitats en les que els estudiants poden desenvolupar la competència, i en la tramesa d'informació als estudiants del seu "nivell" de desenvolupament (feedback). La feina del professor és facilitar el desenvolupament de la competència (proposant activitats) i avaluar aquest desenvolupament. En aquest context avaluar significa "corregir" i donar feedback. Per aquesta tasca caldrà comptar amb eines com rúbriques (graelles de criteris), fitxes estandarditzades per tal de donar feedback,...

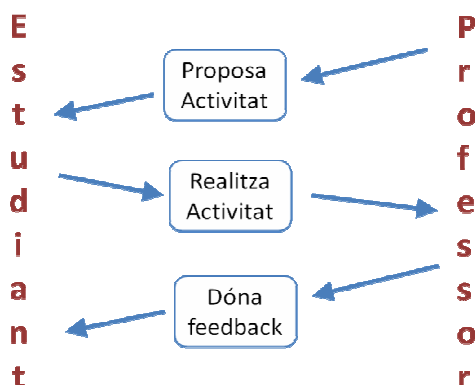

Fig 1.- Cel·la bàsica.

La valoració a la qualificació de l'assignatura queda en un primer moment a discrecionalitat dels professors, si bé hi ha d'haver contribució no nul·la de les competències transversals en la qualificació final de l'assignatura. Aquesta contribució ha de quedar establerta amb anterioritat a la realització de l'activitat i ha de ser pública, en especial els estudiants l'han de conèixer.

Els professors que ho vulguin podran fer un informe a cada estudiant indicant el rendiment global de l'estudiant per una o diverses competències transversals.

Els resultats dels feedbacks fets pels professors són la base amb la que els estudiants han de treballar per tal de mostrar la seva progressió en el desenvolupament de la competència. Aquests feedbacks són els indicadors que utilitzaran per incloure al portafoli.

Fig 2.- Indicadors.

El suport al treball a les assignatures. Coordinadors de competències.

En aquest procés de desenvolupament de les competències, el professor rep suport del coordinador de competències. Hi ha un coordinador de competència per cada competència transversal.

El coordinador de competències és l'encarregat de:

- Fer el seguiment del itinerari de la competència. Generar un llistat de les activitats de les assignatures que cada quadrimestre contribueixen al desenvolupament de la competència. Informar d'aquest llistat a estudiants i tutors.
- Coordinar la competència amb els professors de les assignatures que hi contribueixen. Revisar la coherència de les activitats, la temporalització si cal, consensuar al màxim possible l'ús de rúbriques comunes, sistemes comuns de feedback (fitxes, llistes de frases,...),...
- Identificar eines per als estudiants que necessitin ajuda per desenvolupar la competència. Proposar cursos, activitats per que l'escola els organitzi.
- Determinar quina informació cal per avaluar la implementació del desenvolupament de la competència. Enquestes als estudiants, entrevistes amb els tutors,...
- Elaborar propostes per als tutors, rebre suggeriments dels tutors, resoldre'ls els dubtes,...
- El primer any, elaborar juntament amb els professors que col·laboren a cada competència una proposta de llibre d'estil de la competència. Els anys següents portar el "control" del llibre d'estil de la competència.
- Elaborar anualment un pla de millora de la competència. Analitzar les activitats proposades a les diferents assignatures, la distribució temporal, l'adequació al "llibre d'estil", els resultats de l'avaluació,... i proposar-ne millores.

- Organitzar N (una, dues,...) reunions quadrimestrals/anuals amb els professors implicats.

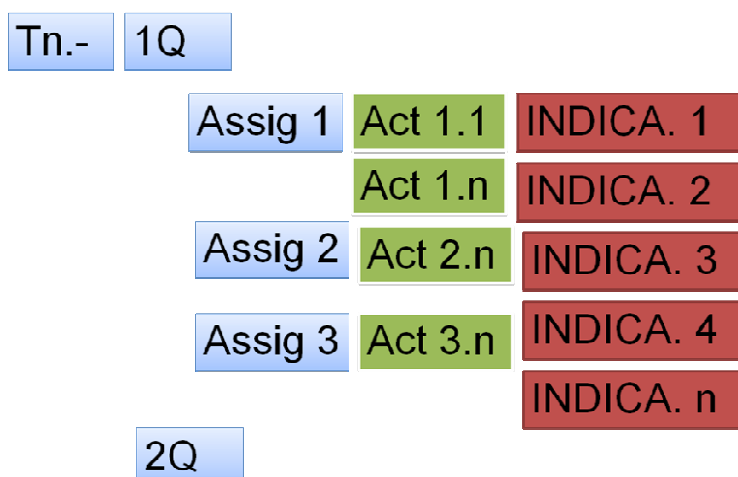

Fig 3.- Al llibre d'estil de cada competència hi ha de figurar el llistat de les activitats que hi contribueixen.

Els coordinadors de competències reben una compensació en punts PAD tipus A que els permet realitzar la seva feina. La coordinació pot ser compartida entre diverses persones que formin un equip de coordinadors per una determinada competència.

Competència	Coordinador/a
Compromís ètic i social i sostenibilitat	
Comunicació eficaç (oral i escrita)	Teresa Morera i Lluïsa Quevedo
Treball en equip	
Treballar de forma autònoma i amb iniciativa	

Taula 4.- Coordinadors de competències.

Exemple de tasca: Si a primer curs els estudiants han de fer una presentació oral sembla difícil que en una sola assignatura tots els estudiants la puguin fer per curta que sigui sense dedicar-hi un bon nombre de sessions. El coordinador es pot encarregar de distribuir les presentacions entre les diverses assignatures del quadrimestre/curs que en vulguin fer, de manera que tots els estudiants en facin alguna.

El seguiment del desenvolupament de les competències. El tutor.

En el model establert, cada assignatura actua com una cel·la quasi independent (però coordinada a través del coordinador de competències) en el desenvolupament de la competència transversal. Cal també estipular com es fa el seguiment transversal del desenvolupament de la competència és a dir, com es controla la suma de contribucions de totes les assignatures.

El seguiment del desenvolupament que va aconseguint l'estudiant de les diverses competències el realitza el tutor.

Les tasques del tutor seran:

- Seguiment i orientació als estudiants assignats del desenvolupament de les competències, especialment les transversals. Fer N (una, dues,...) reunions al quadrimestre amb els seus tutoritzats per fer el seguiment del desenvolupament de les competències al portafoli de les competències.
- Informar a la comissió d'avaluació curricular del desenvolupament del portafoli.
- Dirigir el TFG de l'estudiant.
- Formar part del tribunal de TFG dels seus tutoritzats.

La Comissió d'Avaluació Acadèmica del centre assignarà amb la matrícula, un tutor a cada estudiant, en principi un professor a temps complert. Aquest tutor acompanyarà l'estudiant durant tot el període d'estudis a l'EUOOT.

La tasca de tutor serà reconeguda amb punts docents de tutoria. La tasca de direcció del TFG rebrà assignació de punts PAD específica.

Exemple de programació de tasques d'un tutor:

- 1ª setmana d'octubre.- La direcció de l'escola reuneix els estudiants i els explica el model de competències de l'EUOOT.
- 2ª setmana d'octubre.- Els estudiants repassen el llibre d'estil de les competències.
- Mitjans de novembre.- El tutor realitza la primera reunió per verificar la recollida de les primeres evidències per part dels estudiants, aclarir dubtes i programar el portafoli del quadrimestre /any.
- Mitjans de desembre.- 2ª reunió amb el tutor per seguir el procés i 1ª reflexió de l'estudiant sobre el seu "comportament".
- Final de quadrimestre.- 3ª reunió amb el tutor per programar el següent quadrimestre.
- ...

Per facilitar aquest seguiment al tutor l'estudiant realitza un portafoli de competències.

Per tal d'assegurar que tots els estudiants realitzen el portafoli i prevenir que avancin en els estudis sense desenvolupar les competències necessàries, cal establir mesures que assegurin el bon funcionament del procés.

Com a mesura especial, l'EUOOT al realitzar l'avaluació curricular tindrà en compte, a més de les assignatures, que el portafoli s'hagi realitzat. El tutor indicarà el desenvolupament de les competències transversals dels seus tutoritzats abans de l'avaluació curricular i en cas que l'estudiant no realitzi el portafoli es declararà "suspès de qualificació".

El portafoli de competències.

El portafoli és una eina que utilitza l'estudiant per mostrar/demostrar els seu progrés a la /les competència /es. En el portafoli, l'estudiant ha de recollir les evidències que l'ajudin a mostrar al tutor el seu grau de desenvolupament de les competències. Ha de contenir les reflexions que fan els estudiants en base a les evidències recollides i els plans de millora futurs per cada una de les competències.

EL portafoli no és un element a corregir. Es tracta que l'estudiant aporti al tutor evidències que ha desenvolupat la competència X de forma raonable,...

Per aquesta tasca és recomanable que l'estudiant faci un document de reflexió /raonament explicant per que creu que ha desenvolupat la competència X, si no ho ha fet, què ha passat?, què proposa per millorar-lo?,....

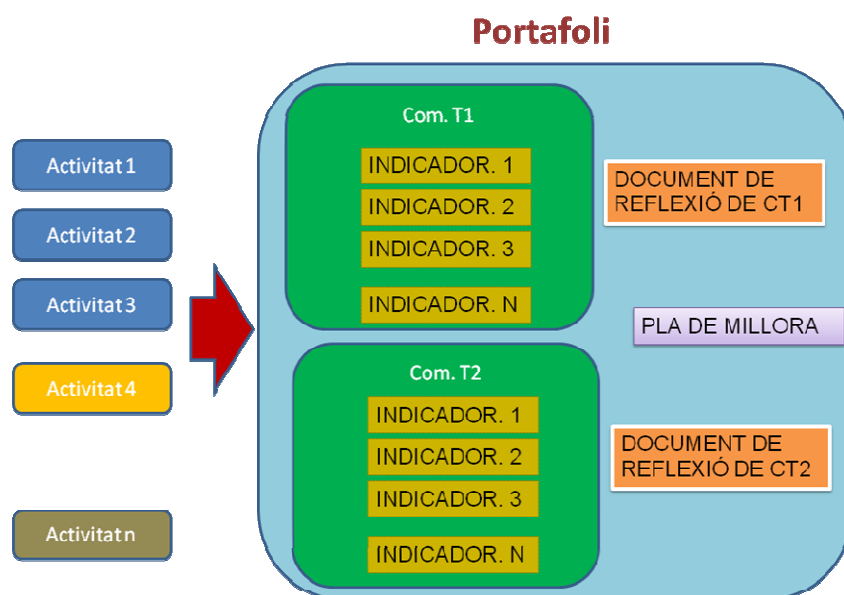

Fig 5.- El portafoli de competències

El portafoli pot tenir un suport paper o electrònic. En aquest darrer cas intentarem buscar el suport adient ja sigui Atenea, Blocs,...

Si el rendiment de l'estudiant és destacable en l'àmbit de les competències (a criteri del tutor), s'intentarà reflectir aquest fet al suplement al títol.

La posada en marxa. El pla pilot 2009-2010.

El segon quadrimestre del curs 2009-2010 iniciarem un pla pilot en el que participaran els professor voluntaris que vulguin ser tutors i un nombre doble d'estudiants del primer curs de grau com a màxim.

Es nomenaran els coordinadors de competències que iniciaran la seva tasca.

MODEL COORDINACIÓ COMPETÈNCIES

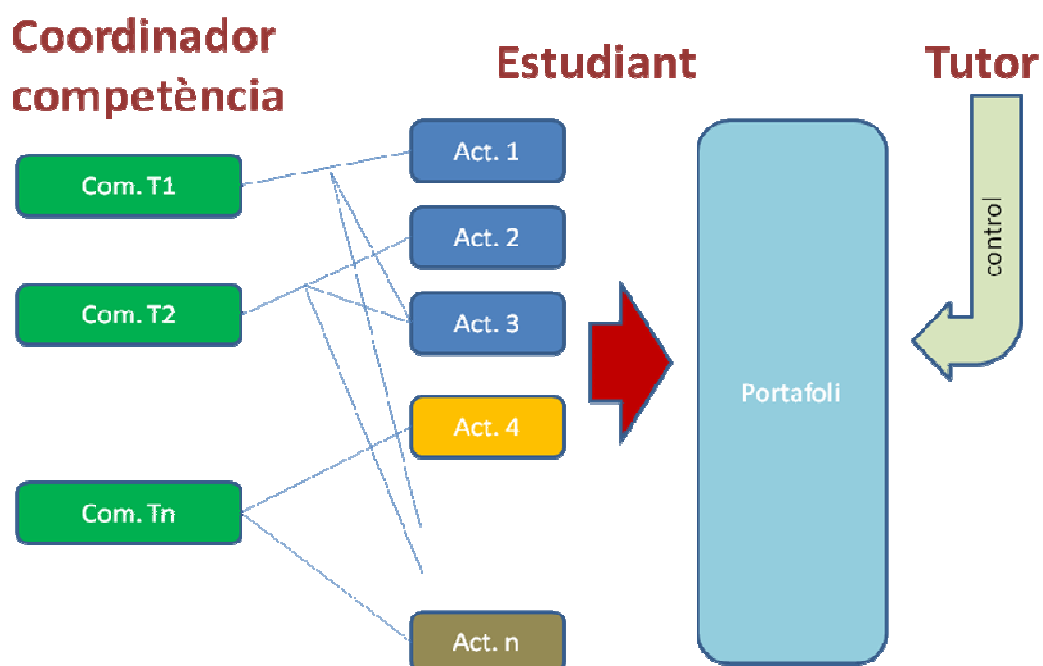

Fig 6.- Esquema del model de coordinació